

Arstide palgad tõusevad 1. aprillist

Katrin Rehemaa – Eesti Arstide Liit

16. märtsil kirjutasid Eesti Haiglate Liit, valitsust esindav sotsiaalminister, Eesti Õdede Liit ja Eesti Tervishoiutöötajate Ametiühingute Liit alla palgakokkulepele. Eesti Arstide Liit (EAL) ja Eesti Kesastme Tervishoiutöötajate Kutseliit (EKTK) sellele lepingule oma allkirja ei andnud. Miks?

Palgaläbirääkimised, mida alustati juba rohkem kui aasta tagasi, lõppesid 25. jaanuaril riikliku lepitaja juures saavutatud kokkuleppega, et alates 1. aprillist 2007 tõuseb arstide miinimumtunnitasu 99, õdedel 52.50 ja hooldustöötajatel 29 kroonini. 2008. aasta palganumbreid küll täpselt paika ei pandud, kuid et kokku oli lepitud ressursi suuruses, palgatõusu alguse kuupäevas – 1. aprill 2008 – ja proportsioonides, siis tundus, et erilisi probleeme enam ei teki.

See kokkulepe sündis peamiselt tänu kolmele asjaolule. Esiteks tegutsesid neli tervishoiutöötajate liitu koos ja väljakuulutatud üldstreik muutis selle ühirsinde tugevamaks kui kunagi varem. Teiseks oli valitsus ise tänu oma venitamisele läbirääkimiste alguse ja lepitaja ametisse määramisega pannud end seisu, kus Riigikogu valimised olid ukse ees ja streiki tervishoius ei vajanud küll ükski koalitsiooni-erakond. Ja kolmandaks suutsid läbirääkijad säilitada kainet mõistust ja teha kompromisse. Mis puudutab töötajate poolt, siis tehti neid nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik.

Streigi survele tegi haigekassa nõukogu otsuse suurendada palgakomponenti hinnakirjas sel aastal 25% ja järgmisel veel 20% ning eraldas selleks ka lisaraha. Minister Jaak Aab lubas, et riigisektori tervishoiutöötajate palgaraha eest vastutab tema.

Niisiis kuulutas riiklik lepitaja 25. jaanuaril, et rahu on maa peale saabunud, kokkulepe sõlmitud ja hakatakse koostama palgaleppe teksti. Sotsiaal-

minister aga rõõmustas lehelugejaid avaldusega, et nüüd on noortel arstidel rohkem motivatsiooni kodumaal töötada.

Kõikide osapoolte allkirjadega palgalepet ei sündinud mitmel põhjusel. Esiteks ei suutnud tööandjad ja lepitaja jääda aumeesteks ning läbirääkimistel saavutatud kokkulepetest kinni pidada. Riiklik lepitaja koostas oma ettekujutuse põhjal kollektiivlepingu teksti, kus varasematele kokkulepetele vastasid vaid 2007. aasta palganumbrid. Palgatõus välisitati otseselt arst-residentidele ja kiirabitöötajatele, samuti riigi ning kohaliku omavalitsuste hallatavates asutustes töötavatele meedikutele. Kuna lepet pole ka laiendatud, siis kehtib see ainult allakirjutanud osapooltele ehk siis nendele töötajatele, kelle tööandja kuulub haiglate liitu.

2008. aasta palganumbrina ja nende jõustumise kuupäevana on lepingus kirjas tööandjate pakkumine, mille töötajad kindlalt tagasi lükkasid. Lisaks sellele on järgmise aasta palgatõus seatud sõltuvusse hulgast tingimustest, näiteks ka haigekassa ja haiglate liidu omavahelisest kokkulepest.

Lepingu tekstist jäeti välja punkt kolmepoolsete läbirääkimiste jätkumisest tervishoiu rahastamise põhimõtteid käsitleva poliitilise kokkuleppe sõlmimise üle, mille eesmärgiks on tervishoiu jätkusuutlik rahastamine.

Lühidalt: läbirääkimistel lepitati kokku ühtemoodi, palgaleppesse pandi aga kirja hoopis midagi muud. Arstid on piisavalt kaua koolis käinud ja palju õppinud inimesed, oleks ju selge rumalus niisugusele paberile alla kirjutada ja loobuda peaaegu kõigest suure vaevaga saavutatust.

Otsustasime veel kord pakkuda rahumeelset lahendust ja tegime (neli korda!) tööandjatele ja lepitajale

ettepaneku kirjutada alla ainult 2007. aastat käsitlev palgalepe, lähtudes 25. jaanuaril saavutatud kokkuleppes. Kahjuks ei võetud seda ettepanekut vastu ja seetõttu esitasime koos keskastme tervishoiutöötajate kutseliiduga Harju Maakohtule hagi haiglate liidu ja Eesti Vabariigi vastu selle kokkuleppe tunnustamise nõudega.

Samuti on riiklik lepitaja käitunud pehmelts öeldes kummaliselt ja kindlasti mitte nii, nagu oleks kohane kõrgele riigiametnikule.

Pärast seda, kui EAL ja ETKK palgaleppe üllatoodud põhjustel tagasi lükkasid, ei ole lepitaja meiega enam üldse suhelnud. Viimane ametlik kohtumine toimus 12. veebruaril, korduvatele kirjalikele ettepanekutele ja pöördumistele pole vastatud. Kuigi lepitusmenetlus lõppes 25. jaanuaril, pole tänase päevani vormistatud seaduses ette nähtud leppimisprotokolli ega ka eriarvamuste protokolli.

Keskastme kutseliit esitas kaebuse Tallinna Halduskohtule riikliku lepitaja vastu lepitusmenetluse rikkumise tuvastamiseks ja sooritamata toimingute tegemiseks. Nii tsiviilhagi kui ka halduskohtule tehtud kaebus on menetlusse võetud.

Kohtuveskid jahvatavad teadagi aeglaselt. Mis saab edasi?

Sõltumata sellest, et meil pole praegu ette näidata allkirjastatud kollektiivlepingut, peavad tööandjad

1. aprillist arstide miinimumtunnitasa 99 kroonini tõstma igal juhul. 25. jaanuari kokkulepe kehtib ja on lepituskoosoleku protokolli kirjas. Haigekassa hinnakiri ja eelarve on palgatõusule rahalise katte andmiseks muudetud. Seega on haiglatel raha olemas ja palga tõstmisest keeldumiseks pole neil mingit põhjust. Kohtuasi palgatõusu ei külmuta. Probleeme võib tekkida riigieelarveliste töötajatega, kuid kui kohus teeb otsuse meie kasuks, tuleb neil maksta kokkuleppele vastavat töötasu ikkagi alates 1. aprillist tagantjärele ja lisaks veel seaduses ettenähtud viivist.

Punkti kogu sellele palgaloole veel kahjuks panna ei saa. Kindlasti tuleb põhjalikult analüüsida, mis sai tehtud õigesti, mis valesti, ja oma vigadest õppust võtta. 2008. aasta palkadega on kõik lahtine, aga see ei pruugi meile praegu tingimata kahjulik olla, vahest hoopis vastupidi...

Kes asja vastu sügavamat huvi tunneb, leiab teavet EALi kodulehelt, kus on kirjas kogu palgaläbirääkimiste käik ja lisatud ka dokumendid: <http://www.arstideliit.ee/et/palgad2007/index.html>

eal@arstideliit.ee